

THOMAS IDERGARD:

Socialismen är död!

Socialismen är en ideologi, som till sitt väsen och sina förutsättningar är allt annat än god, frihetlig och moralisk, skriver Thomas Idergard. Den enskilde individen är helt underkastad kollektivets intressen och rättigheter, vilka uttolkas av den upplysta elit som står i spetsen för socialismen, politikerna.

Därför måste alla som arbetar för liberalkonservativa värderingar verka för att skydda de betingelser under vilka människor själva — enskilda eller i samverkan — fritt kan forma sin egen framtid.

Om man så här på tröskeln till ett nytt århundrade ska försöka karaktärisera 1900-talets idéutveckling, så kan man nog utan överdrift påstå att det århundrade vi snart lämnar bakom oss i stor utsträckning varit den socialistiska ideologins gyllene epok. Inte så att 1900-talet visat något som helst prov på lyckade socialistiska politiska experiment — snarare tvärtom, vilket jag strax kommer in på. Men den ideologi som Karl Marx formulerade i mitten av 1800-talet har utövat ett stort inflytande över politik och samhälle i hela världen under vårt århundrade: antingen som inspirationskälla för politiska beslut och försök till utformandet av hela samhällssystem; som politisk huvudmotståndare till alla dem som försvarar och kämpar för borgerliga värderingar; eller som rent forskningsobjekt i den moderna samhällsvetenskapen.

Socialismen är inte, och har aldrig varit, enhetlig i sin praktiska utformning. Beroende på tid och plats har den socialistiska ideologin uppträtt i olika tolkningar och inriktningar, på så sätt att dess grundläggande tankesystem omsatts i skilda typer av konkreta politiska lösningar. De mest kända och, om än på olika sätt, inflytelserika varianterna av socialism har varit kommunismen — under 1900-talet etablerad som statsbärande ideologi i det gamla ryska väldet, i Kina och i hela Östeuropa, socialdemokratien — den pådrivande kraften i uppbyggandet av våra dagars välfärdsstater, samt fascismen och nationalsocialismen — vilka båda förenar socialistiska teser med extremnationalistisk och rasistisk kollektivism.

Men precis som 1900-talet går socialismen nu mot sitt slut. I dag lever socia-

Thomas Idergard studerar statskunskap och är ledamot av Moderata Ungdomsförbundets förbundsstyrelse.

lismen ingenstans som politisk inspirationskälla och förebild, som den tidigare gjort. Detta beror inte på att dess drömsamhälle varit svårt eller omöjligt att uppnå. Nej, det står alltmer klart att orsaken i stället återfinns i de socialistiska idéerna som sådana. Det socialistiska idealsamhället är helt enkelt inget drömsamhälle, just därför att själva idealen är felaktiga och bygger på helt förkastliga förutsättningar. Låt oss, innan vi går in på socialismens död och drar slutsatser därav, titta närmare på vilka grundtankar som bygger upp det socialistiska idésystemet och är gemensamma för alla socialistiska inriktningar som passerat revy på den historiska scenen.

Socialistiska grundtankar

Kollektivismen är den första socialistiska grundtanken. Av all socialism betraktas och bedöms människan utifrån hennes tillhörighet i en grupp, ett kollektiv. Det kan handla om "arbetarklassen" (hos kommunismen), "den ariska rasen" (hos den nationella socialismen) eller "de svaga grupperna" (hos socialdemokratin av svensk folkhemsmodell). Alldeles oavsett vilket som avses, är det just kollektivet som anses agera och driva på utvecklingen. Den enskilde individen, hennes handlingar, moral, intressen och rättigheter är helt underkastade kollektivets intressen och rättigheter, vilka naturligtvis ytterst definieras och uttolkas av den upplysta elit som står i spetsen för socialismen, nämligen politikerna.

Därmed är vi inne på den andra grundprincipen som kan kallas *vetenskapligheten*. All socialism gör nämligen anspråk på att utgöra den absoluta sanningen. Re-

dan Marx formulerade sin ideologi som en vetenskap med, enligt honom och hans efterföljare, absoluta lagar om hur historien med nödvändighet skulle utvecklas. Från denna tes utgår sedan socialismens fasta tro på ofelbarheten och på förträffligheten hos de egna politikerna, den sanna lärans uttolkare; alldeles oavsett om det gäller politbyråer, enväldiga ledare eller enkla riksdagsmajoriteter, och deras förmåga att på rationell väg och med obegränsade medel till sitt förfogande kunna planera och styra ett helt samhälle, i syfte att uppnå Det Goda och Eftersträvansvärda – utopin.

Kollektivets intressen och rättigheter definieras och uttolkas av den upplysta elit som är politikerna.

Utopismen, som är den tredje socialistiska grundtanken, bygger på de föregående. Att ställa upp en utopi innebär att man tecknar en bild av ett absolut tillstånd, i vilket samhället och den historiska utvecklingen betraktas som fulländad. Med detta tillstånd för ögonen utformar man sedan politiken. Socialismens utopi är ett samhälle med total likhet, "jämlighet", mellan människor avseende livs- och existensbetingelser. Det är av denna anledning som alla socialister förkastar varje tanke på skydd och respekt för okränkbara, individuella rättigheter. Dessa, som garanterar och skyddar individers och familjers rätt att utifrån egna önskemål och förutsättningar forma sina liv, utgör ju ett hinder för politikernas möjligheter att styra samhällets utveckling mot förverkligandet av utopin.

Men alla utopiska mönstersamhällen

kräver mönstermedborgare. Och relativt snabbt upptäcker en socialist som studerar verkligheten att människorna i samhället inte passar in i utopin. För att kunna förverkliga utopin måste man därför med politiska medel förändra människan och människans natur, så att hon kan passas in i mallen. I arbetet med detta visar den fjärde socialistiska grundtanken — *det obegränsade politiska tvånget* — vägen. För att passa in miljontals människor i ett vid skrivbordet konstruerat politiskt mönster, måste den politiska ledningen använda en hög grad av tvång, då ju människor knappast frivilligt går med på

För att förverkliga utopin måste man med politiska medel förändra människan.

att förändra levnadsmönster och värderingar man känner sig tillfreds med ("de har inte insett sitt eget bästa", brukar det heta i socialistisk terminologi). Detta behöver inte bara innebära förekomsten av koncentrationsläger, murar och taggtråd. Nej, att som de svenska socialdemokraterna — med förment "demokratiska" avsikter — ständigt utvidga den sfär i samhället inom vilken beslut fattas på politisk väg, via politiska församlingar och myndigheter, är ett lika principiellt felaktigt tvångsmedel. Det förkastliga är ju att det är den enskildes rätt till bestämmande över sin egen vardag, sitt liv och sin egendom, som kränks. Huruvida det sker via stridsvagnar eller genom att politiska majoriteter ges rätt att besluta om allt större delar av människors tillvaro, är faktiskt mindre intressant.

Efter en genomgång av de socialistiska

grundtankarna framträder bilden av en ideologi som till sitt väsen och sina förutsättningar är allt annat än god, frihetlig och moralisk. Trots det har socialistiska politiker och partier under hela 1900-talet lyckats framstå i bättre dager än idébakgrunden berättigat till och kunnat upprätthålla skenet av att åtminstone ha goda syften och avsikter. Mycket kan detta tillskrivas en skicklig propaganda, och ett tidvis starkt stöd bland politiskt blåögda intellektuella världen över. Men vid 1980-talets slut gäller inte detta längre. Något tycks helt plötsligt ha hänt. Vår tids största politiska illusion — socialismen — verkar ha förlorat den förföriska klang som dess paroller tidigare haft för många.

I västvärlden nämns knappast ordet socialism, inte ens av dess egna försvarare. I Sovjetunionen, Östeuropa och i de länder i tredje världen där socialismen prövats som utvecklingsstrategi, förkastas nu de gamla dogmerna en efter en, till förmån för marknadslösningar — om än försiktiga och hittills mest retoriska — och öppenhet. Som politisk inspirationskälla kan man faktiskt säga att socialismen är död!

Bristande legitimitet

Socialismens död beror på en världsomfattande legitimitetskris som blivit alltmer tydlig under 1980-talet, parallellt med att legitimiteten ökat för idéerna om individuell frihet och marknadsekonomi (den s k högervägen). Schematiskt kan legitimitetskrisen för socialismen härledas ur tre faktorer:

- Resultatfaktorn, vilken kan sammanfattas med att socialismen, där den i någon form förverkligats, aldrig fått

lyckade resultat i den bemärkelsen att människors frihet, välstånd och lycka blivit större. Överallt har socialismen i stället resulterat i raka motsatsen. Det gäller exempelvis de politiska förtryckarsystemen i Östeuropa, den förvärrade nöden i socialistiska u-länder i Afrika eller kriserna inom t ex bostadssektorn och sjukvården i välfärdsstaten Sverige.

- Klimatfaktorn, vilken säger att socialismen faktiskt är ur tiden. Socialismen formulerades och anpassades för ett samhälle som såg helt annorlunda ut än dagens — den tidiga industrialismen. Det s k kunskaps- och informations-samhälle som vi nu går in i, alstrar ett samhällsklimat av individualism, mångfald och decentraliserade lösningar, i vilket socialismen, med sin kollektivism och centralism, inte kan bli annat än hopplöst förlegad.
- Den moraliska faktorn, som innebär att det rättfärdiga i socialismens mål och metoder alltmer ifrågasatts, då 1980-talets högvåg placerat politikens etiska och moraliska dimension i centrum för debatten. Att socialistiska politiker använder vapenmakt för att krossa människors krav på ökad demokrati och frihet — som kommunistregimen i Kina, sommaren 1989 — eller ivrigt försvarar ett sjukvårdssystem där människor dör i vårdköer skapade på politisk väg — som socialdemokraterna i Sverige — är bara två exempel på hur socialismens moral framstår i all sin uselhet. Avklädd in på bara kroppen attraherar den socialistiska moralen bara det fåtal som personligen vill berika sig på att predika den.

Vår uppgift

Trots att socialismen, utifrån detta, redan är död som politisk ledstjärna och inspiratör, finns den — och kommer nog så att göra för en tid framöver — kvar i de strukturer som byggts upp för dess förverkligande. Trots tal om glasnost och perestrojka existerar de kommunistiska diktaturerna fortfarande i vår omedelbara närhet. Trots alltmer syn- och kännbara krisyndrom existerar också alltjämt den svenska socialdemokratiska välfärdsstaten med sina kollektivistiska och centralstyrda system. Den socialdemokratiska 90-talsrapporten visar att Rörelsen alltjämt samlar kraft till försvaret för de modeller och strukturer man byggt upp.

Detta måste leda oss alla som arbetar för liberalkonservativa värderingar — individens och familjens frihet, marknadsökonomi, rättsstaten och det personliga ansvaret — till en kraftfull attack mot de kvarvarande socialistiska strukturerna, såväl här hemma som i andra delar av världen. Vi måste visa att det inte är någon tillfällighet t ex att människor i Sverige står i långa bostadsköer, inte lär sig läsa i skolan eller förvägras yttrandefrihet i etermedierna. Bakom allt detta finns den socialistiska idén om politikernas ofelbarhet och rätt att i detalj styra människors liv.

Utifrån en fördjupad moralisk aspekt av politik, måste vi också visa att det faktiskt är vi som står för den enda moraliskt riktiga politiska principen; nämligen den om att omfattningen av den politiska sfären i ett samhälle faktiskt måste begränsas. Politiken får aldrig gå ut på att nå något Utopia och att därför försöka "göra om" människan. Politikens enda uppgift måste vara att skydda de betingelser un-

der vilka människor själva — enskilda eller i samverkan — fritt kan forma sin egen framtid.

Det nya samhälle vi nu går in i, kunskaps- och informationssamhället, kommer att ställa oss inför nya utmaningar; tekniskt, ekonomiskt, kulturellt och socialt. För att kunna möta dessa utmaningar måste vårt samhälle frigöras från den genompolitiserings tvångströja som de socialistiska strukturerna utgör. Detta kan bara göras genom en politik som ökar utrymmet för människors initiativ, företagande och skaparkraft. Därför är det våra idéer, de liberalkonservativa, som är den nya tidens idéer.

Att socialismen som idé aldrig kan bli annat än en historisk tillfällighet framstår som ganska självklart när man studerar den. En politisk idé, med en utopi som konstruerats genom några penndrag, är onaturlig och kommer förr eller senare att visa sig ha passerats av verkligheten. För det finns inget Utopia, inget en gång för alla definierat Gott Samhälle. Det finns bara betingelser under vilka människor själva har att forma samhället och skapa

sin framtid. Till skillnad från den konstruerade socialismen är de värderingar moderat politik bygger på, naturliga och spontana. Tankarna om den individuella friheten, äganderätten, det personliga ansvaret, familjens fundamentala betydelse och ett begränsat politiskt styre under lagen har funnits i mänsklighetens medvetande långt före det att de definierats och nedtecknats av olika filosofer. Här ligger dessa idéers styrka och överlägsenhet.

Frihetens och marknadsekonomins bänneförfare, till vilka Moderata Samlingspartiet tveklöst hör, har framförallt under det gångna decenniet bidragit till att besegra och begrava den socialistiska ideologi, som alltsedan den konstruerades varit ett hinder för allt vad frihet, skapande och framåtskridande heter. Vår stora utmaning inför 1990-talet och sekelskiftet blir att med oförminskad styrka fortsätta vår ideologiska offensiv med målet att de socialistiska system som fortfarande existerar, trots avsaknaden av ideologisk inspiration, går samma öde till mötes som den idé, som en gång skapade dem!